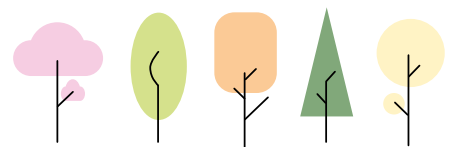

Rantametsien hoito

Rantametsät ovat arvokkaita ja monimuotoisia vaihtumisyöhykkeitä, jotka tarjoavat elinympäristön monille lajeille. Rantametsillä on myös merkittäviä maisema- ja virkistysarvoja. Rantametsien käsittelyllä on erityinen merkitys metsätalouden vesiensuojelussa, koska metsänkäsittelytoimenpiteiden aiheuttaman vesistökuormituksen riski kasvaa toimittaessa vesistöjen ja pienvesien läheisyydessä.

Suojakaistat

Vesistöjen ja pienvesien rannoille suositellaan jättämään metsänkäsittelyn yhteydessä vaihtelevan levyinen suojakaista, jonka avulla voidaan turvata rantametsien ominaispiirteiden säilymistä sekä vähentää metsänkäsittelyn aiheuttamaa vesistökuormitusta. Suojakaista toimii pintavalutusalueena ja pidättää yläpuoliselta alueelta tulevaa ravinne- ja kiintoainekuormitusta. Suojakaista rajataan leveämmäksi sinne, jossa kiintoainekuormitus on suurin. Säästöpuut suositellaan jättämään aina suojakaistan yhteyteen, jos hakkuualue rajautuu rantaan. Suojakaistalle ei jätetä hakkuutähteitä eikä tehdä ennakkoraivausta.

Maanmuokkaus

Maanmuokkausmenetelmäksi valitaan aina kevin mahdollinen tekniikka. Hakkuualue, joka rajautuu rantaan, on suunniteltava maanmuokkauksen osalta erityisen huolellisesti. Mahdolliset vesiensuojelurakenteet toteutetaan mm. turvemaakohteelle. Suojakaistalla ei tehdä maanmuokkausta, sekä vältetään ajamista koneilla.

*Rantametsiin suositellaan mahdollisimman kevyttä maanmuokkausta.
Kuva: Johanna Virtanen.*

Turvemaametsien hoito

Rannalla sijaitsevat turvemaametsien kasvatusmenetelmäksi suositellaan jatkuvaa kasvatusta vesiensuojelullisista syistä. Päätehakkuun jälkeen turvemaalla pohjaveden pinta nousee ja kohteella on tehtävä voimakas maanmuokkaus vesitalouden korjaamiseksi, jotta uudet taimet lähtevät kasvuun. Voimakas maanmuokkaus aiheuttaa kiintoaineiden ja ravinteiden huuhtoutumisriskin vesistöön.

Avohakkuut ja kunnostusojitukset turvemailla aiheuttavat suurimman osan metsätalouden vesistökuormituksesta. Avohakkuun jälkeen turvemaan vedenpinta voi nousta korkealle, jolloin ravinteiden sekä humuksen huuhtoumat lisääntyvät ja hapettomissa turvekerroksissa syntyvää metaania pääsee ilmakehään. Jatkuvapeitteisellä metsänkasvatuksella voidaan mahdollisesti tasoittaa suurinta vedenpinnan vaihtelua ja siten vähentää turvemaiden metsätalouden ympäristöongelmia.

Rantametsät ovat puustoltaan monilajisia ja kerroksellisia, siksi ne soveltuvat hyvin jatkuvan kasvatuksen periaatteiden mukaan hoidettaviksi Peitteisellä metsätaloudella lisätään rantametsän maisemavaikutusta.

Jatkuvaan kasvatukseen soveltuvia kohteita

- rantametsät sekä muut maisemallisesti merkittävät kohteet
- metsät, jossa on laadukasta kerroksellisuutta muun muassa alikasvosta
- metsät, joissa valo- ja kosteusolosuhteet sekä maaperä ovat luontaisen uudistumisen kannalta suotuisat
- turvemaat, jolloin vältetään vesiensuojelun ongelmat muun muassa ravinne- ja kiintoainekuormitus
- korprien kuusikot
- luontokohteet ja niiden suojavyöhykkeet
- eroosioherkät ja tulvivat alueet

Riittävän leveä suojakaista lisää monimuotoisuutta. Kuva: Johanna Virtanen.

Kevennetty harvennus

Rantametsien käsittelyssä voidaan käyttää myös kevennettyä harvennusta, jossa metsä jätetään hieman normaalia harvennustiheyttä tiheämmäksi rantaa kohden mentäessä.

Metsämaisemaa huomioivia tekijöitä

- pyöreämuotoinen leimikko, jossa vältetään suoria reunoja ja teräviä kulmia
- säästöpuut sijoitellaan suuriin ryhmiin tai kaistaleeksi niin, että ne suojaavat esimerkiksi aukon näkymistä vesillä liikkuville, tielle tai mökkitontille
- maiseman kannalta keskeisiin kohteisiin jätetään tavallista enemmän säästöpuita
- hakkuualalle jätetään elinvoimaisia alikasvosryhmiä
- lehtipuiden säästäminen havupuiden joukossa tuo vaihtelua ja monimuotoisuutta
- poiminta- tai pienaukkohakkuuta suositellaan maisemallisesti tärkeille kohteille
- oikeaan aikaan harvennettu metsä on valoisampi, avarampi ja virkistyskäyttöön sopiva
- maastovaurioiden välttäminen ajourilla ja varastopaikoilla
- nopea metsän uudistaminen hakkuiden jälkeen parantaa maisemaa

Hankkeet

Vaihtelevan levyiset suojakaistat rantametsiin ja Monipuolisuutta rantametsien käsittelyyn Etelä-Savossa. Lisätietoa ja materiaalia löydät hankkeiden kotisivuilta.

www.metsakeskus.fi/fi/hankkeet/vaihtelevan-levyiset-suojakaistat-rantametsiin
www.metsakeskus.fi/fi/hankkeet/monipuolisuutta-rantametsien-kasittelyyn-etela-savossa